

Andrej Gubka ▪ Marcel Dubec

Gubka, A., Dubec M.: Other biotic pest agents in Slovak forests in 2022. APOL, 2023, vol. 4, no. 2, p. 239–242.

Abstract: In 2022, we recorded 7,879 m³ of wood damaged by other biotic pests. It is second lowest amount from year 2012. Coniferous and deciduous stands were damaged relatively equally. From deciduous trees were mostly damaged black locust (1,881 m³) and from coniferous fir trees (3,154 m³).

Key words: other biotic pests; game damages

Vykázaný stav za rok 2022

V roku 2022 sme opätovne zaznamenali pokles objemu náhodnej ťažby vykonanej z dôvodu pôsobenia ostatných škodlivých činiteľov. Ide tak už o štvrtý rok postupného poklesu tohto druhu ťažby. Spracovaných bolo 7 879 m³ drevnej hmoty, čo je od roku 2012, kedy sa začala evidencia vykazovať podľa metodiky vyhlášky 297/2011 Z. z. o lesnej hospodárskej evidencii, druhá najnižšia hodnota. Menej bolo len v prvý rok evidencie, v roku 2012. Ihličnaté a listnaté porasty boli postihnuté približne v rovnakej miere. Ihličnatá hmota bola spracovaná v objeme 3 834 m³ a listnatá v objeme 4 045 m³. Z ihličnatých drevín boli najviac poškodzované jedle (2 057 m³), smreký (1 121 m³) a borovice (609 m³). Je zaujímavé, že najväčšie poškodenie inými biotickými škodlivými činiteľmi z listnatých drevín sme zaznamenali pri drevine agát (1 881 m³) pričom v roku 2021 bol vykázaný objem len 75 m³. Nasleduje dub (895 m³) a buk (887 m³). Jasene, ktoré v minulosti patrili k najviac poškodzovaným drevinám, boli v roku 2022 poškodené v objeme len (173 m³).

Poškodenie inými biotickými škodlivými činiteľmi bolo až na pár výnimiek relatívne rovnomerne rozmiestnené v jednotlivých krajoch. Najväčšie poškodenie bolo zaznamenané v Prešovskom kraji (1 653 m³). V Košickom, Nitrianskom, Trenčianskom a Banskobystrickom sa poškodenie pohybovalo v rozsahu 1 167 m³ až 1 498 m³. V Trnavskom kraji to bolo len 402 m³ a v Žilinskom 435 m³. V Bratislavskom kraji nebol z dôvodu ostatných biotických škodlivých činiteľov spracovaný ani jeden m³ drevnej hmoty. V rámci okresov boli najväčšie objemy spracované v okrese Nitra (1 200 m³) a Košice-okolie (1 129 m³).

Zistiť pôvodcov týchto škôd je značne náročné. Jeden z dôvodov je možné lokálne nárazové premnoženie niektorých druhov škodlivých organizmov. To môže byť aj dôvod veľmi variabilných hodnôt v jednotlivých rokoch. Taktiež to naznačuje aj skutočnosť, že v roku 2022 bolo 6 535 m³ drevnej hmoty spracovaných z dôvodu pôsobenia biotických škodcov, ktoré nebolo možné zaradiť do iných kategórií. V tomto roku sme však zaznamenali aj pokles ťažby z dôvodu škôd zverou (1 341 m³), čo je takmer polovičná hodnota v porovnaní s rokom 2021 (2 233 m³). Vzhľadom na škody, ktoré zver v lesoch spôsobuje, je tento údaj pravdepodobne značne podhodnotený.

Tabuľka 1. Objem vykonanej náhodnej ťažby dreva poškodeného ostatnými biotickými činiteľmi v r. 2022 podľa činiteľov
Table 1. Volume of accidental felling of wood damaged by other biotic factors in 2022 by factors

Ostatné biotické škodlivé činitele	Dreviny [m ³]		
	Ihličnaté	Listnaté	Spolu
Hlodavce	1	2	3
Iné biotické	3 274	3 261	6 535
Obhryz a lúpanie zverou	451	453	904
Odhryz zverou	108	329	437
Spolu	3 834	4 045	7 879

Tabuľka 2. Objem vykonanej náhodnej ťažby dreva poškodeného ostatnými biotickými činiteľmi v roku 2022 podľa rodov drevín

Table 2. Volume of accidental felling of wood damaged by other biotic factors in 2022 by tree genera

Skupina drevín a rody drevín	Náhodná vykonaná ťažba [m ³]
Listnaté	4 045
Agát	1 881
Breza	4
Buk	887
Dub	895
Hrab	89
Jaseň	173
Javor	14
Lipa	3
Topoľ	96
Vfba	3
Ihličnaté	3 834
Borovica	609
Jedľa	2 057
Smrek	1 121
Smrekovec	47
Spolu	7 879

Tabuľka 3. Objem vykonanej náhodnej ťažby dreva poškodeného ostatnými biotickými činiteľmi v roku 2022 podľa krajov

Table 3. Volume of accidental felling of wood damaged by other biotic factors in 2022 by region

Kraj	Náhodná vykonaná ťažba [m ³]		
	Ihličnatá	Listnatá	Spolu
Banskobystrický	501	666	1 167
Bratislavský	0	0	0
Košický	1 246	252	1 498
Nitriansky	20	1 445	1 465
Prešovský	1 596	57	1 653
Trenčiansky	133	1 126	1 259
Trnavský	40	362	402
Žilinský	298	137	435
Spolu	3 834	4 045	7 879

Tabuľka 4. Objem vykonanej náhodnej ťažby dreva poškodeného ostatnými biotickými činiteľmi v roku 2022 podľa okresov

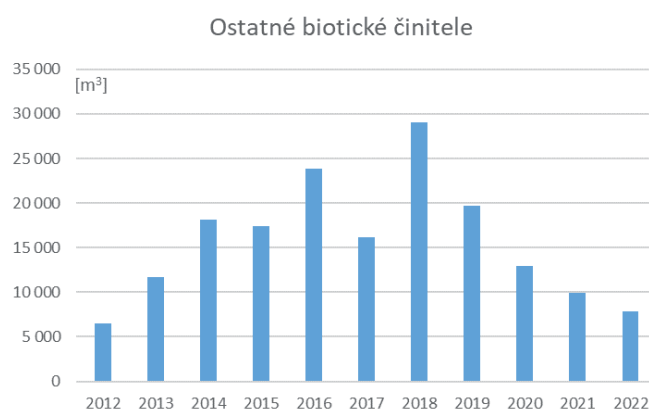
Table 4. Volume of accidental felling of wood damaged by other biotic factors in 2022 by districts

Okres	Náhodná vykonaná ťažba [m ³]		
	Ihličnatá	Listnatá	Spolu
Nitra	0	1 200	1 200
Košice-okolie	954	175	1 129
Žiar nad Hronom	300	300	600
Humenné	599	0	599
Bánovce nad Bebravou	86	378	464
Stropkov	394	0	394
Prievidza	2	323	325
Trnava	0	241	241
Komárno	0	240	240
Spišská Nová Ves	231	0	231
Trenčín	0	224	224
Bardejov	222	0	222

Okres	Náhodná vykonaná ťažba [m ³]		
	Ihličnatá	Listnatá	Spolu
Kysucké Nové Mesto	193	0	193
Senica	40	121	161
Partizánske	11	132	143
Kežmarok	138	3	141
Stará Ľubovňa	124	17	141
Banská Štiavnica	85	50	135
Zvolen	0	129	129
Banská Bystrica	50	63	113
Bytča	3	97	100
Žarnovica	19	75	94
Považská Bystrica	34	59	93
Trebišov	0	69	69
Poprad	64	2	66
Sabinov	55	0	55
Žilina	40	15	55
Čadca	51	0	51
Brezno	47	0	47
Krupina	0	43	43
Gelnica	33	8	41
Prešov	0	35	35
Sobrance	28	0	28
Zlaté Moravce	20	5	25
Tvrdošín	0	18	18
Námestovo	11	0	11
Púchov	0	10	10
Liptovský Mikuláš	0	7	7
Poltár	0	6	6
Spolu	3 834	4 045	7 879

Prognóza vývoja ostatných biotických činiteľov

V roku 2022 evidujeme už štvrtý rok po sebe pokles vykazovania škôd spôsobených ostatnými biotickými škodlivými činiteľmi. Vzhľadom na značnú variabilitu údajov medzi jednotlivými rokmi je ťažko odhadnúť vývoj do budúcich rokov. Predpokladáme však, že so zvyšujúcou sa úrovňou poznania škodlivých činiteľov v lesnej prevádzke, ak nedôjde k významnejším zmenám vykazovania, môžeme zaznamenať pokles aj v nasledujúcom roku. Otázne však ostáva vykazovanie škôd spôsobených zverou. Ak sa začnú tieto škody reálnejšie hlásiť, môžeme očakávať aj značný nárast objemu spracovanej drevnej hmoty z dôvodu pôsobenia ostatných biotických škodlivých činiteľov.

Obrázok 1. Vývoj poškodenia lesných porastov ostatnými biotickými činiteľmi

Figure 1. Development of damage in forest stands by other biotic pests

Podakovanie

Túto prácu podporila Agentúra na podporu výskumu a vývoja na základe zmluvy č. APVV-19-0116, APVV-19-0119, APVV-22-0399, APVV-21-0131 a APVV-22-0545; Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky na základe položky č. 08V0301 („Promoles“) a Ministerstvom obrany SR.

ADRESA

Ing. Andrej Gubka, PhD.
Národné lesnícke centrum – Lesnícky výskumný ústav Zvolen
Stredisko Lesníckej ochrannárskej služby
Lesnícka 11
SK–969 01 Banská Štiavnica
e-mail: andrej.gubka@nlcsk.org